

บทที่ 2 สภาพทั่วไป

2.1 ข้อมูลด้านกายภาพ

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดลพบุรีตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย อยู่บริเวณฝั่งซ้ายของแม่น้ำลพบุรีมีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือตามเส้นทางถนนพหลโยธิน 153 กิโลเมตรหรือตามเส้นทางรถไฟประมาณ 133 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,199.72 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,874,846 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอตากฟ้าและอำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ และอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระพุทธบาท และอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเมืองสิงห์บุรี และอำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง และอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดลพบุรี จากรายงานการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดิน 2532 สามารถแบ่งตามธรณีสัณฐาน ได้ดังนี้

1) **ที่ราบน้ำท่วมถึง** เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำใหญ่ในฤดูน้ำหลากแต่ละปี น้ำจากแม่น้ำลำคลองจะไหลท่วมบริเวณนี้แล้วจะพัดพาเอาตะกอนมาทับถมกันทุกปี ทำให้เกิดมีสภาพเป็นที่ราบมีความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่กว้างใหญ่อยู่ในอำเภอท่าม่วง บ้านหมี่และอำเภอเมืองลพบุรี พื้นที่บริเวณนี้จะสูงกว่าระดับน้ำทะเล 2 - 20 เมตร ส่วนการทับถมของตะกอนใหม่จากแม่น้ำป่าสักจะทำให้เกิดเป็นที่ราบลุ่ม เป็นแนวแคบ ๆ ตามความยาวของแม่น้ำ ซึ่งไหลผ่านอาณาเขตอำเภอชัยบาดาล และอำเภอพัฒนานิคม จากทิศเหนือลงทิศใต้ ที่ราบลุ่มบริเวณนี้จะมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 25 - 60 เมตร บริเวณพื้นที่ราบลุ่มนี้ถูกใช้ประโยชน์ในการทำนาส่วนใหญ่และได้ผลดี

2) **ลานตะพักน้ำกลางเก่ากลางใหม่รวมทั้งเนินตะกอนรูปพัด** ส่วนใหญ่พบเกิดอยู่ติดต่อกับที่ราบน้ำท่วมถึง ลักษณะสภาพส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเรียบมีความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ พบเป็นบริเวณกว้างในเขตอำเภอบ้านหมี่ อำเภอเมืองลพบุรี และอำเภอโคกสำโรง โดยจะมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 8 - 20 เมตร สำหรับเนินตะกอนรูปพัด พบเกิดเป็นส่วนน้อยและมีอยู่บริเวณเชิงเขาการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณเหล่านี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนาซึ่งให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ดี

3) **ลานตะพักน้ำเก่า** เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำที่มาทับถมกันนานแล้ว โดยแบ่งเป็นลานตะพักน้ำระดับต่ำซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 20 - 50 เมตร และลานตะพักน้ำระดับสูง ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 50 - 70 เมตร ลานตะพักน้ำระดับต่ำส่วนใหญ่พบอยู่ติดต่อกับลานตะพักน้ำกลางเก่ากลางใหม่ มีความลาดเทน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ และพบเป็นบริเวณเล็กน้อย ในเขตอำเภอโคกสำโรงและอำเภอพัฒนานิคมใช้ประโยชน์ในการทำนาเป็นส่วนใหญ่ ให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ ส่วนลานตะพักน้ำระดับสูงมีพื้นที่ติดต่อกันและสูงขึ้นมาจากลานตะพักน้ำระดับต่ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นใหญ่ มีความลาดเท 2 - 8 เปอร์เซ็นต์ พบเป็นบริเวณเล็กน้อยในเขตอำเภอโคกสำโรงและอำเภอพัฒนานิคมใช้ประโยชน์ในการทำไร่

4) **พื้นที่ผิวที่ถูกกัดกร่อนและเนินเขา** พื้นที่เป็นลูกคลื่นส่วนใหญ่มีความลาดเท ประมาณ 2 - 16 เปอร์เซ็นต์ สภาพภูมิประเทศแบบนี้จะพบเป็นบริเวณกว้างในเขตอำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม อำเภอโคกสำโรงและทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรี ส่วนใหญ่ที่ดินจะใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่

5) **ภูเขา** พื้นที่บริเวณนี้เกิดจากการโค้งตัวและการยุบตัวของผิวโลก ทำให้มีระดับความสูงต่ำต่างกันอย่าง มีความลาดเทมากกว่า 16 เปอร์เซ็นต์ และมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 100 - 750 เมตร พบอยู่กระจัดกระจายในอำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม อำเภอโคกสำโรง และทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรี ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำกิจกรรม บริเวณนี้เป็นที่ลาดชันเชิงชัน

กล่าวโดยสรุป สภาพภูมิประเทศของจังหวัดลพบุรี อาจแบ่งได้เป็น 2 บริเวณ คือ บริเวณพื้นที่ราบสลับเนินเขาและภูเขา ครอบคลุมพื้นที่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรีบางส่วน

ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอบ้านหมี่ ด้านเหนือและด้านใต้ของอำเภอโคกสำโรง พื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอสระโบสถ์ อำเภอโคกเจริญ อำเภอลำลูกเกด อำเภอท่าหลวง อำเภอชัยบาดาลและอำเภอพัฒนานิคม คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด อีกบริเวณหนึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มครอบคลุมพื้นที่อำเภอท่าเรือ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองลพบุรี บางส่วนของอำเภอบ้านหมี่และอำเภอโคกสำโรง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งหมด

2.1.3 เขตการปกครอง/โครงสร้างประชากร

จังหวัดลพบุรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 121 ตำบล 1,122 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 23 เทศบาล (3 เทศบาลเมือง 20 เทศบาลตำบล) 102 อบต.

ตารางที่ 1 จำนวนอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เทศบาล อบต. ของจังหวัดลพบุรี

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.
เมืองลพบุรี	22	216	8	14
โคกสำโรง	13	137	1	13
ชัยบาดาล	17	136	1	16
ท่าเรือ	11	128	5	7
บ้านหมี่	21	157	1	20
พัฒนานิคม	9	89	4	7
ท่าหลวง	6	45	1	5
สระโบสถ์	5	46	1	3
โคกเจริญ	5	53	-	5
ลำสนธิ	6	49	-	6
หนองม่วง	6	67	1	6
รวม	121	1,122	23	102

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี(ข้อมูล ณ สิงหาคม 2559)

ประชากรจังหวัดลพบุรี ณ 31 พฤษภาคม 2559 รวมทั้งสิ้น 759,501 คน เป็นชาย 381,585 คน หญิง 377,916 คน คิดเป็นร้อยละ 1.17 ของประเทศ โดยอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมืองลพบุรี และอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอท่าหลวง ดังแสดงรายละเอียดจำแนกตามอำเภอดังนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างประชากรรายอำเภอ จังหวัดลพบุรี

อำเภอ	จำนวนประชากร(คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
เมืองลพบุรี	132,676	120,057	252,733
โคกสำโรง	42,229	43,072	85,301
ชัยบาดาล	45,080	46,170	91,250
ท่าม่วง	23,815	25,759	49,574
บ้านหมี่	36,760	39,583	76,343
พัฒนานิคม	32,892	33,889	66,781
ท่าหลวง	14,627	14,838	29,465
สระโบสถ์	10,676	10,942	21,618
โคกเจริญ	12,432	12,471	24,903
ลำสนธิ	13,494	13,624	27,118
หนองม่วง	16,904	17,511	34,415
รวม	381,585	377,916	759,501

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดลพบุรี (ข้อมูล 31 พฤษภาคม 2559)

2.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยจะแบ่งฤดูกาลของจังหวัดลพบุรีออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

(1) **ฤดูหนาว** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดลพบุรีอยู่ต่ำลงมาทางตอนกลางของประเทศ อิทธิพลของความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ซึ่งแผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจึงช้ากว่าในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

(2) **ฤดูร้อน** เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน

(3) **ฤดูฝน** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มี

ความชื้นสูง เว้นแต่ในช่วงปลายเดือนมิถุนายนต่อกับเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนอาจจะลดน้อยลงทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงขึ้น ซึ่งในระยะนี้จะมีอากาศร้อนอบอ้าวและแห้งแล้ง

2.1.5 ปริมาณน้ำฝน

จังหวัดลพบุรีมีพื้นที่ค่อนข้างกว้างและมีสภาพภูมิประเทศแตกต่างกัน ทำให้มีปริมาณฝนต่างกันโดยพื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณเทือกเขาทางตอนบนและบริเวณที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำมีปริมาณฝนรวมตลอดปีอยู่ระหว่าง 1000 - 1200 มิลลิเมตร เว้นแต่พื้นที่บริเวณตอนล่างของอำเภอพัฒนานิคมด้านที่ติดกับอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี มีฝนชุกและมีปริมาณฝนมากกว่าพื้นที่อื่นๆ

ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดลพบุรี ระหว่างปี 2551 ถึง 2559 จะอยู่ในช่วงปริมาณ 900.9 มิลลิเมตร ถึง 1,185.0 มิลลิเมตร โดยฝนตกมากที่สุดในปี 2551 วัดได้ 1,473.2 มิลลิเมตร ส่วนปีที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือปี 2557 วัดได้ 900.7 มิลลิเมตร ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตก ปี 2551 - 2559

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
2551	1,473.2	109
2552	1,206.3	113
2553	1,227.8	101
2554	1,270.6	117
2555	1,058.8	133
2556	1,065.2	101
2557	900.7	101
2558	1,185.0	100
2559	1,140.2	98

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559)

2.1.6 อุณหภูมิ

จังหวัดลพบุรีตั้งอยู่บนที่ตอนในภาคกลางตอนบนและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขาและภูเขา จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและอากาศร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด โดยบริเวณตอนบนแถบเทือกเขา เช่น ที่อำเภอชัยบาดาลที่ สอท.บัวชุม มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 27.6 องศาเซลเซียส และเคยตรวจวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 5.7 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2542 ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ 42.7 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2526 ส่วนบริเวณตอนล่าง เช่น ที่อำเภอเมืองลพบุรีที่ สอท. ลพบุรี มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28.2 องศาเซลเซียส และเคยตรวจวัดอุณหภูมิ ต่ำที่สุดได้ 8.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2503 ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ 41.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2503

ในช่วงระหว่างปี 2551 ถึง 2559 จังหวัดลพบุรีมีอุณหภูมิต่ำสุดต่อปี มีค่าอยู่ในช่วง 28.39 องศาเซลเซียส ถึง 29.67 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดจะอยู่ในช่วง 12.9 องศาเซลเซียส ถึง 20.2 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงในอยู่ในช่วง 36.9 องศาเซลเซียส ถึง 40.9 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 4 แสดงอุณหภูมิต่ำสุด อุณหภูมิสูงสุด และอุณหภูมิเฉลี่ย ปี 2551 – 2559

ปี	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
2551	16.3	38.2	28.02
2552	13.4	38.4	28.37
2553	17.3	40.7	28.93
2554	16.2	36.9	27.93
2555	20.2	38.5	28.77
2556	16.0	39.7	28.52
2557	12.9	38.4	28.55
2558	15.4	39.8	28.98
2559	14.6	40.9	29.67

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี (ข้อมูล ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2559)

2.1.7 ทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งน้ำ

จังหวัดลพบุรีนับเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพด้านการจัดการทรัพยากรน้ำมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จากการที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชท่านทรงเป็นผู้สร้างเมืองลพบุรีและได้มีการนำท่อนดินเผาสูบน้ำจาก อ่างเก็บน้ำซับเหล็ก มาใช้ในกิจการต่างๆภายในวังนารายณ์ราชนิเวศน์ และในปัจจุบันได้มีการสร้างองค์ความรู้แก่ประชาชนและได้สำนึกในคุณค่าของทรัพยากรน้ำอย่างเห็นคุณค่า เช่น การพัฒนาและบริหารจัดการน้ำในเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ที่มีการปล่อยน้ำไปสู่แหล่งการเกษตรและอุตสาหกรรม การอนุรักษ์น้ำของคลองชลประทาน เป็นต้น

1. แหล่งน้ำธรรมชาติ

-**แม่น้ำลพบุรี** เป็นแม่น้ำที่แยกสาขามาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดสิงห์บุรี ต้นน้ำแยกออกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกหรือฝั่งซ้าย ในท้องที่เขตติดต่อระหว่างหมู่ที่ 5 บ้านม่วงหมู่ ตำบลม่วงหมู่ และหมู่ที่ 8 บ้านเตาปูน ตำบลต้นโพธิ์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี แล้วไหลผ่านท้องที่บางส่วนของ 3 จังหวัด รวม 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบางบาล อำเภอมหาราช อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี และอำเภอบ้านแพรก อำเภอมหาราช อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปบรรจบกับแม่น้ำป่าสักที่ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรีมีความยาวทั้งสิ้น 95 กิโลเมตร ซึ่งช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดลพบุรีมีความยาว 45 กิโลเมตร ลักษณะ

ของลำน้ำค่อนข้างแคบ มีตลิ่งสูงชัน มีความกว้างประมาณ 40 - 60 เมตร ลึกประมาณ 6 - 10 เมตร แม่น้ำลพบุรี อยู่ในความดูแลของกรมเจ้าท่า และมีลำน้ำสาขาที่สำคัญได้แก่ คลองบางคู แม่น้ำบางขาม คลองบางแก้ว คลองบางพระคู เป็นต้น บริเวณตลิ่งสองฝั่งลำน้ำมีชุมชนและราษฎรตั้งบ้านเรือนอยู่อย่างหนาแน่น ดังนั้น แม่น้ำลพบุรีจึงเปรียบเสมือนเส้นเลือดสำคัญที่หล่อเลี้ยงชุมชน สำหรับกิจกรรมการใช้น้ำด้านต่างๆ ตลอดมา จึงนับได้ว่าเป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาวลพบุรี

- **แม่น้ำป่าสัก** มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาในจังหวัดเลย และจังหวัดเพชรบูรณ์ แล้วไหลผ่าน จังหวัดลพบุรี ในเขตอำเภอชัยบาดาล อำเภอโคกสำโรง และอำเภอพัฒนานิคม ผ่านจังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลุ่มน้ำป่าสักเป็นลุ่มน้ำที่สำคัญ ครอบคลุมพื้นที่ 7 จังหวัด คือ เลย ชัยภูมิ นครราชสีมา พระนครศรีอยุธยา เพชรบูรณ์ ลพบุรี และสระบุรี โดยมีทิศทางการไหลจากเหนือลงใต้ ผ่านพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี และสระบุรี ลักษณะทางกายภาพของลุ่มน้ำป่าสักโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ล้อมรอบด้วยภูเขาทั้งสองด้าน มีลำน้ำสาขาแยกมาจากทางตะวันออก และตะวันตกเป็นจำนวนมาก แต่ลำน้ำสาขาส่วนใหญ่จะสั้น และมีพื้นที่รับน้ำขนาดเล็ก มีลักษณะแคบ และเรียวยาวคล้ายขนนก แม่น้ำ ป่าสักมีความยาวประมาณ 573 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 14,520 ตารางกิโลเมตร แม่น้ำสาขานี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในพื้นที่การเกษตรด้านตะวันออกของจังหวัดลพบุรี

- **แม่น้ำบางขาม** มีต้นกำเนิดจากคลองเล็กๆ ในเขตอำเภอบ้านหมี่แล้วไหลรวมกับแม่น้ำลพบุรีที่เขตอำเภอท่าม่วง มีความยาวทั้งสิ้น 20 กิโลเมตร

- **ลำธารลำสนธิ** เป็นลำธารไหลผ่านอำเภอลำสนธิและไหลลงสู่แม่น้ำป่าสักในเขตอำเภอชัยบาดาล ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของอำเภอย้ายบาดาลลงสู่แม่น้ำป่าสักในเขตตำบลบัวชุม อำเภอย้ายบาดาล รวมความยาวประมาณ 70 กิโลเมตร

- **คลองชลประทานชยันนาท-ป่าสัก** เป็นคลองที่รับน้ำมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาผ่านประตูระบายน้ำมโนรมย์ที่อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชยันนาท แล้วส่งน้ำให้แก่โครงการตอนบน ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามโนรมย์ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาช่องแค โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม และโครงการส่งน้ำและบำรุงเริงราง รวมพื้นที่ประมาณ 774,000 ไร่ โดยให้บริการน้ำในเขตอำเภอมืองลพบุรี อำเภอบ้านหมี่ และอำเภอท่าม่วง และยังส่งน้ำส่วนหนึ่งผ่านประตูระบายน้ำเริงรางลงสู่แม่น้ำป่าสักบริเวณเขื่อนหน้าพระรามหกที่อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อช่วยเหลือพื้นที่โครงการโครงการตอนล่างเป็นคลองส่งน้ำสำหรับการเกษตรกรรม และเป็นแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภค โดยมีแนวคลองพาดผ่านจากด้านตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดลพบุรี ในแนวเหนือ-ใต้ ผ่านอำเภอบ้านหมี่ และอำเภอมืองลพบุรี มีความยาวประมาณ 132 กิโลเมตร สามารถส่งน้ำได้ปริมาณสูงสุด 210 ลบ.ม. ต่อวินาที

2. พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

1) จังหวัดลพบุรี ตั้งอยู่ใน 2 ลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำป่าสัก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.) ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี 1.815 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 1.078 ล้านไร่ พื้นที่ชลประทาน 0.469 ล้านไร่

1.2.) ลุ่มน้ำป่าสัก ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี 2.059 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 1.638 ล้านไร่ พื้นที่ชลประทาน 0.068 ล้านไร่

2) จังหวัดลพบุรีมีโครงการชลประทาน ประกอบด้วย โครงการขนาดใหญ่ 4 โครงการ และโครงการอ่างเก็บน้ำ ได้แก่

ตารางที่ 5 แสดงโครงการชลประทาน และพื้นที่ชลประทาน

ลำดับที่	ชื่อโครงการชลประทาน	ครอบคลุมพื้นที่ (ไร่)
1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาช่องแค	181,200
2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช	125,500
3	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม	109,992
4	โครงการฯ เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์	144,500

ที่มา : กรมชลประทาน , 2559

ตารางที่ 6 แสดงโครงการอ่างเก็บน้ำ ที่ตั้ง ความจุพื้นที่ฝึมน้ำและพื้นที่ชลประทาน

ที่	ชื่อโครงการชลประทาน	ที่ตั้ง		ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ฝึมน้ำ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
		ตำบล	อำเภอ			
1	อ่างเก็บน้ำห้วยสีดา	กุดตาเพชร	ลำสนธิ	0.989	40	1,750
2	อ่างเก็บน้ำห้วยซับประดู่	กุดตาเพชร	ลำสนธิ	0.983	40	1,700
3	อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง	ห้วยโป่ง	โคกสำโรง	2.070	70	789
4	อ่างเก็บน้ำพิบูลสงคราม	เขาพระงาม	เมืองลพบุรี	2.600	-	อุปโภคฯ
5	อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่(วังแฉม)	มหาโพธิ์	สระโบสถ์	12.000	1,990	9,525
6	อ่างเก็บน้ำห้วยแพน	เขาพระงาม	เมืองลพบุรี	1.900	-	1,000
7	อ่างเก็บน้ำห้วยซับเหล็ก	โคกตูม	เมืองลพบุรี	10.560	-	12,100
8	อ่างเก็บน้ำห้วยส้ม	โคกตูม	เมืองลพบุรี	12.500	-	9,000
9	อ่างเก็บน้ำซับตะเคียน	เขาแหลม	ชัยบาดาล	8.420	600	7,830
10	อ่างเก็บน้ำห้วยหิน	เขาแหลม	ชัยบาดาล	2.250	138	1,400
11	อ่างเก็บน้ำกุดตาเพชร	กุดตาเพชร	ลำสนธิ	43.000	4,875	48,487

ที่มา : โครงการชลประทานลพบุรี ข้อมูล ณ สิงหาคม 2559

3. แหล่งน้ำใต้ดิน

สำหรับจำนวนบ่อน้ำบาดาล และปริมาณน้ำบาดาลที่ได้รับอนุญาตของภาคเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ณ ปี 2559 พบว่ามีจำนวนรวมทั้งสิ้น 657 บ่อ เป็นบ่อน้ำในภาคเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคธุรกิจ และการอุปโภคบริโภค ตามลำดับ โดยอำเภอที่มีบ่อน้ำบาดาลมากที่สุดได้แก่ อำเภอพัฒนานิคม รองลงมาคือ อำเภอเมืองลพบุรี อำเภอชัยบาดาล และอำเภอโคกสำโรง ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนบ่อน้ำบาดาลและปริมาณน้ำบาดาลที่ได้รับอนุญาตในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

อำเภอ	ใบอนุญาตใช้ (บ่อ)				ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./วัน)			
	อุปโภค บริโภค	ธุรกิจ	เกษตร กรรม	รวม	อุปโภค บริโภค	ธุรกิจ	เกษตร กรรม	รวม
โคกเจริญ	-	1	1	2	-	30	120	150
โคกสำโรง	9	20	17	46	601	858	1,498	2,957
ชัยบาดาล	1	31	54	86	80	2,766	6,426	9,272
ท่าม่วง	3	21	-	24	72	4,711	-	4,783
ท่าหลวง	2	2	2	6	53	16	110	179
บ้านหมี่	4	7	10	21	89	235	970	1,294
พัฒนานิคม	27	96	135	258	1,232	22,116	14,544	37,892
เมืองลพบุรี	34	77	67	178	1,767	7,606	4,667	14,040
ลำสนธิ	-	2	6	8	-	45	570	615
สระโบสถ์	8	-	1	9	769	-	72	841
หนองม่วง	2	8	9	19	78	248	999	1,325
รวม	90	265	302	657	4,741	38,631	29,976	73,348

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลพบุรี, วันที่ 12 เมษายน 2559

4. ลักษณะดิน

จังหวัดลพบุรีมีลักษณะดินส่วนใหญ่เหมาะสมกับการเกษตรกรรมสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

(1) **กลุ่มดินนา** ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 45 ของพื้นที่จังหวัด เนื้อดินเป็นดินเหนียวเก็บกักน้ำได้ดี ในฤดูฝนจึงเหมาะที่จะใช้ในการทำนามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น อย่างไรก็ตาม หลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือในช่วงฤดูแล้ง สามารถใช้ในการปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกพืชได้

(2) **กลุ่มดินไร่** ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่มีศักยภาพในการปลูกพืชไร่ในการปลูกพืชไร่ ไม้ผลและพืชหลายชนิด มากกว่าที่จะนำมาปลูกข้าวหรือ

ทำนา ส่วนในที่ดินดอนและสภาพพื้นที่ค่อนข้างสูง มีความเหมาะสมอย่างมากในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

(3) **กลุ่มดินตื้น** ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 5 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา จนกระทั่งพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก ค่อนข้างจะไม่มีศักยภาพในการปลูกพืชโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก ถ้าจะปลูกพืชควรเลือกพืชที่มีระบบรากตื้นมาปลูก

(4) **กลุ่มพื้นที่ภูเขา** ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 16 ของพื้นที่จังหวัด

ดินในจังหวัดลพบุรี แบ่งตามลักษณะชุดดินได้ทั้งหมด 94 ชุด แต่ละชุดดิน มีปริมาณพื้นที่แตกต่างกัน โดยดินชุด Sing Buri series มีพื้นที่มากที่สุด ขณะที่ดินชุด Slope Complex-unit 7 มีพื้นที่น้อยที่สุดเพียง 227 ไร่

2.2 ข้อมูลด้านการเกษตร

2.2.1 ด้านพืช

1) ข้าวนาปี

ปีเพาะปลูก 2559/60 จังหวัดลพบุรีมีเนื้อที่เพาะปลูก 644,327 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 4.79 เนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกข้าว เนื้อที่เก็บเกี่ยว 631,440 ไร่ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.05 ผลผลิต 335,267 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.49 ผลผลิตต่อไร่ 548 กก. เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.58

ตารางที่ 8 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี จังหวัดลพบุรี (ความชื้น 15 %)

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่
				ต่อเนื้อที่เก็บเกี่ยว (กก.)
2552/53	889,443	850,784	473,351	556
2553/54	740,782	582,648	333,352	572
2554/55	754,673	465,791	261,192	561
2555/56	738,780	723,155	403,685	558
2556/57	745,476	706,136	406,163	575
2557/58	675,396	620,509	347,528	560
2558/59	614,873	601,098	314,834	524
2559/60	644,327	631,440	335,267	548
% (+/-)	4.79	5.05	6.49	4.58

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : ข้าวนาปี ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ปทุมธานี 1 และข้าวเจ้า

โดยอำเภอบ้านหมี่มีเนื้อที่เพาะปลูกและเก็บเกี่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ อำเภอโคกสำโรง อำเภอเมืองลพบุรี ตามลำดับ พื้นที่อำเภอท่าม่วง บ้านหมี่ และเมืองลพบุรี มีผลผลิตต่อไร่สูงที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 9 เนื้อที่เพาะปลูก เก็บเกี่ยว และผลผลิต ข้าวนาปี (ความชื้น 15%) ปีเพาะปลูก 2558/59

อำเภอ	เนื้อที่ปลูก	เนื้อที่เก็บ	ผลผลิต	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)	
	(ไร่)	(ไร่)	(ตัน)	ปลูก	เก็บ
บ้านหมี่	160,127	154,947	99,786	623	644
โคกสำโรง	122,998	118,917	40,313	328	339
เมืองลพบุรี	110,780	110,331	67,633	611	613
ท่าม่วง	78,364	77,839	51,685	660	664
สระโบสถ์	36,475	36,225	14,562	399	402
พัฒนานิคม	33,153	32,837	14,415	435	439
โคกเจริญ	29,364	29,281	11,947	407	408
ชัยบาดาล	24,210	23,827	8,864	366	372
หนองม่วง	11,201	10,333	3,637	325	352
ลำสนธิ	8,072	6,432	1,949	241	303
ท่าหลวง	129	129	43	333	333
รวม	614,873	601,098	314,834	512	524

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2) อ้อยโรงงาน

ปี 2554/55-2558/59 เนื้อที่เก็บเกี่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.59 ต่อปี สำหรับผลผลิต เพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.31 ต่อปี และผลผลิตต่อไร่ของอ้อยโรงงาน ลดลงร้อยละ 7.10 ต่อปี โดยปี 2554/55 มีเนื้อที่ เก็บเกี่ยว 347,761 ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 593,724 ไร่ ในปี 2558/59 เนื่องจากมีการส่งเสริมการปลูกอ้อย จากโรงงานน้ำตาล และภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น สำหรับผลผลิต 4,229,494 ตัน และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 12.16 ตัน ในปี 2554/55 เพิ่มขึ้น 5,272,265 ตัน และลดลงเหลือ 8.88 ตัน ในปี 2558/59 เนื่องจากบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง และการระบาดของโรคใบขาวทำให้ต้นอ้อย เจริญเติบโตไม่ดี

สำหรับปี 2558/59 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว เพิ่มขึ้นจาก 563,051 ไร่ ในปี 2557/58 ร้อยละ 5.45 สำหรับผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 6,182,303 ตัน และ 10.98 ตัน ในปี 2557/58 ร้อยละ 14.72 และร้อยละ 19.13 ตามลำดับ

การผลิตน้ำตาล ปี 2554/55-2558/59 ผลผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.89 ต่อปี จากปริมาณ 442,532 ตัน ในปี 2554/55 และเพิ่มขึ้นเป็น 548,316 ตัน ในปี 2558/59

สำหรับปี 2558/59 ผลผลิตน้ำตาลลดลงจาก 57,773 ตัน ในปี 2557/58 ร้อยละ 12.25

ตารางที่ 10 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตน้ำตาลของจังหวัดลพบุรี ปี 2554/55-2558/59

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตน้ำตาล (ตัน)
2554/55	347,761	4,229,494	12,162	442,532
2555/56	353,569	4,322,196	12,224	433,257
2556/57	357,358	4,417,258	12,361	482,895
2557/58	563,051	6,182,303	10,980	661,568
2558/59	593,724	5,272,265	8,880	548,316
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	16.59	8.31	-7.10	8.89

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ปี 2557/58-ปี 2558/59 สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ผลผลิตน้ำตาลจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

3) มันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชไร่ที่สำคัญของจังหวัดลพบุรี ปีการผลิต 2559/60 มีเนื้อที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง 292,796 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 272,090 ไร่ ปริมาณผลผลิต 927,304 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 3,408 กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังกระจายอยู่ใน 4 อำเภอ โดยอยู่ในอำเภอชัยบาดาล ร้อยละ 27.73 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังรวมทั้งจังหวัด รองลงมา ได้แก่ โคกสำโรง โคกเจริญ และพัฒนานิคม คิดเป็นร้อยละ 16.82 12.46 และ 9.48 ตามลำดับ และเริ่มมีการขยายพื้นที่ไปในอำเภอบ้านหมี่ เนื่องจากมีพื้นที่เป็นที่ราบสูง เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ พันธุ์มันสำปะหลังที่นิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 หัวยบง 60 เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการปลูกในช่วงต้นฤดูฝน คือประมาณพฤษภาคม ซึ่งจะได้ผลผลิตหัวมันสด สูงกว่าการปลูก ในช่วงอื่นๆ และทำการเก็บเกี่ยว เมื่อมันสำปะหลังมีอายุ 9-12 เดือน โดยผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม

ตารางที่ 11 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ มันสำปะหลัง ปี 2555-2559 จังหวัดลพบุรี

ปี	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2555	192,219	182,125	620,559	3,407
2556	206,972	205,160	704,767	3,435
2557	249,889	220,847	767,454	3,475
2558	260,894	248,043	856,450	3,453
2559*	292,796	272,090	927,304	3,408

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.2.2 ด้านปศุสัตว์

การปศุสัตว์ในจังหวัดลพบุรี มีความสำคัญในการผลิตทางการเกษตร รองจากการกสิกรรม โดยชนิดของสัตว์ที่เลี้ยงกันมากเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ไก่ สุกร โคเนื้อ และโคนม โดยมีพื้นที่ปศุสัตว์กระจายในทุกอำเภอ การเลี้ยงไก่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอพัฒนานิคม โคกสำโรง เมืองลพบุรี และหนองม่วง การเลี้ยงสุกรส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอพัฒนานิคม โคกสำโรง เมืองลพบุรี และท่าม่วง ส่วนการเลี้ยงโคเนื้อและโคนมส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม โคกสำโรง เมืองลพบุรี และท่าม่วง และส่วนการเลี้ยงโคเนื้อและโคนมส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอพัฒนานิคม โคกสำโรง และชัยบาดาล

ตารางที่ 12 คริวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ มูลค่าผลการผลิตปี พ.ศ. 2557

สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ	จำนวน (ตัว)	มูลค่าผลการผลิต (ล้านบาท)	คริวเรือนที่เลี้ยงสัตว์	การจัดลำดับของประเทศ
โคเนื้อ	43,920	215	2,933	-
สุกร	295,911	4,982	1,808	2
โคนม	48,467	1,770	1,529	3
ไก่เนื้อ	48,164,609	13,805	955	1
เป็ดเนื้อ	1,432,480	91	353	4
กระบือ	1,880	1	97	-
รวม	49,987,67	20,864	8,011	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี (เดือนกรกฎาคม 2559)

มูลค่าผลผลิตปี 2558 ปศุสัตว์ที่มีมูลค่าการผลิตสูงสุดคือ ไก่เนื้อ คิดเป็น 13,805 ล้านบาท รองลงมาสุกรมีมูลค่าการผลิต 4,982 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีการเลี้ยงโคเนื้อและโคนมมีมากเป็น 5 ลำดับแรกของประเทศ

1) ไก่เนื้อ

ไก่เนื้อเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของไทย โดยไทยเป็นผู้ส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์อันดับที่ 4 ของโลก ซึ่งจังหวัดลพบุรีเป็นแหล่งผลิตไก่เนื้อที่สำคัญอันดับ 1 ของประเทศ เนื่องจากมีความพร้อมทั้งด้านปัจจัยการผลิต ด้านสาธารณสุขโรค และการคมนาคม โดยตั้งอยู่ในศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดที่เป็นแหล่งเพาะปลูกวัตถุดิบอาหารสัตว์ อาทิ จังหวัดนครสวรรค์ สระบุรี นครราชสีมา เพชรบูรณ์ และมีเส้นทางคมนาคมที่สามารถเชื่อมต่อได้โดยสะดวก รวมทั้งยังตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือเพื่อส่งสินค้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มมาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ โดยในปี 2559 มีฟาร์มมาตรฐานไก่เนื้อในจังหวัดลพบุรี จำนวน 313 ฟาร์ม อำเภอพัฒนานิคม มีจำนวนฟาร์มมาตรฐานมากที่สุด คือ 92 ฟาร์ม รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมือง 87 ฟาร์ม อำเภอหนองม่วง 40 ฟาร์ม และอำเภอชัยบาดาล 29 ฟาร์ม

ตารางที่ 13 จำนวนฟาร์มมาตรฐาน และโรงฆ่า ในจังหวัดลพบุรี

อำเภอ	จำนวนฟาร์มมาตรฐาน (ฟาร์ม)			อัตราเพิ่ม	จำนวนโรงฆ่า (แห่ง)	กำลังการผลิตสูงสุด (ตัว/วัน)
	2557	2558	2559			
1. พัฒนานิคม	86	94	92	3.43	2	300,000 และ 500
2. เมือง	93	92	87	-3.28	1	3,000
3. หนองม่วง	36	40	40	5.41		
4. ชัยบาดาล	32	35	29	-4.80	2	400,000 และ 500
5. โคกสำโรง	22	24	23	2.25		
6. บ้านหมี่	18	17	16	-5.72		
7. ท่าเรือ	18	17	14	-11.81	1	8,000
8. โคกเจริญ	5	5	5	0.00		
9. ท่าหลวง	5	5	4	-10.56		
10. สระโบสถ์	3	3	2	-18.35		
11. ลำสนธิ	1	1	1	0.00		
รวม	319	333	313	-0.94	6	

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี

จังหวัดลพบุรีมีโรงฆ่าไก่เนื้อที่ได้รับใบอนุญาต จำนวน 6 แห่ง ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพัฒนานิคม ชัยบาดาล ท่าเรือ และอำเภอเมือง ประกอบด้วย โรงฆ่าขนาดใหญ่ 2 แห่ง ของบริษัท สหฟาร์ม จำกัด ในอำเภอชัยบาดาล มีกำลังการผลิตสูงสุด 400,000 ตัวต่อวัน และโรงฆ่าของบริษัท บี ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ในอำเภอพัฒนานิคม มีกำลังการผลิตสูงสุด 300,000 ตัวต่อวัน ซึ่งทั้งสองแห่งมีกำลังการผลิตรวมกันกว่าร้อยละ 98 ของกำลังการผลิตไก่เนื้อของจังหวัดลพบุรี ส่วนกำลังการผลิตที่เหลืออีกร้อยละ 2 เป็นโรงฆ่าขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน 4 แห่ง

การผลิตไก่เนื้อ

จากข้อมูลจำนวนไก่เนื้อของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี ปี 2557 – 2559 จำนวนไก่เนื้อของจังหวัดลพบุรีเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 17.95 ต่อปี โดยไก่เนื้อ ณ วันที่ 19 ธันวาคม 2559 มีจำนวน 51.23 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 50.94 ล้านตัว ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 0.65 เนื่องจากมีการขยายตัวตามความต้องการบริโภคและการส่งออกที่เพิ่มขึ้น สำหรับแหล่งผลิตไก่เนื้อที่สำคัญของจังหวัดลพบุรี พบว่ามีการกระจายการเลี้ยงในทุกอำเภอ โดยในปี 2559 อำเภอที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด คือ อำเภอพัฒนานิคม จำนวน 20.27 ล้านตัว หรือร้อยละ 39.53 ของจำนวนไก่ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ อำเภอชัยบาดาล 10.39 ล้านตัว อำเภอหนองม่วง 7.57 ล้านตัว และอำเภอโคกสำโรง 7.47 ล้านตัว

ตารางที่ 14 จำนวนไก่เนื้อของจังหวัดลพบุรี ปี 2557 – 2559

อำเภอ	จำนวนไก่ (ตัว)			อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
	2557	2558	2559*	
1. พัฒนานิคม	13,178,980	20,057,200	20,266,176	24.01
2. ชัยบาดาล	6,097,280	10,437,320	10,392,320	30.55
3. หนองม่วง	5,212,260	7,137,200	7,572,700	20.53
4. โคกสำโรง	6,650,300	7,368,300	7,471,300	5.99
5. เมือง	2,334,880	2,792,380	2,365,580	0.66
6. บ้านหมี่	1,923,900	1,665,500	1,800,500	-3.26
7. โคกเจริญ	548,000	574,000	592,000	3.94
8. สระโบสถ์	462,000	462,000	450,000	-1.31
9. ท่าเรือ	302,900	300,900	230,900	-12.69
10. ท่าหลวง	98,175	98,175	84,000	-7.50
11. ลำสนธิ	48,080	48,080	48,080	0.00
รวม	36,856,755	50,941,055	51,273,556	17.95

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี * ข้อมูล ณ วันที่ 19 ธันวาคม 2559